

Лазуренко В.М.

Черкаський державний технологічний університет

ЗАМОЖНЕ СЕЛЯНСТВО УКРАЇНИ В ОСІННІЙ ПОСІВНІЙ КАМПАНІЇ 1929 року

Українсько-радянське керівництво в ході колективізації особливої ваги приділяло осінній посівній кампанії 1929 р. Під час її проведення планувалось остаточно “зломити” заможного селянина. У зв’язку з цим 28 вересня 1929 р. в директивному порядку всім райкомам партії було розіслано інструктивний лист за підписом секретаря ЦК КП(б) України Медведєва в якому зазначалось: “Майте на увазі, осіння посівна кампанія являється серйозною політичною і вирішальною господарською кампанією. Необхідно, щоб то не було, зломити опір куркульства, дати вирішальну відсіч куркульській агітації. Нинішню постанову терміново передайте райкомам” [1]. Дана постанова була надіслана всім районним комітетам партії.

Зажожене селянство, як повідомляли в ЦК КП(б) України в інформзведенні за 1929 р. усі окрпарткоми, проявило велику політичну активність ведучи відкриту агітацію проти заходів радянського уряду щодо підняття врожаю та розширення посівних площ. Зажожене селянство особливо виступало проти засипки гамазеїв, проти очистки насіння, колективізації, проти супруги, контракції тощо. “Я краще поламаю свої мапини, - наголонував заможний селянин із села Ново-Красновська Маріупольської округи, - але ж у супругу з бідняком не піду” [2].

Фіксувались випадки, коли завдяки їх агітації сільські загальні збори не ухвалили постанов щодо засипки гамазеїв (Зінов’ївська округа) [2]. Заможні групи селянства проводили також відкриту активну агітацію проти розширення посівних площ, пов’язуючи дане питання з тягарем податку, який ляже на плечі селянства, і, головним чином, на їх плечі.

Спостерігались випадки, коли потрапивши в безвихідь заможні селяни просто передавали частину власних земельних запасів сільським радам (дані по Артемівській, Луганській, Маріупольській волостях) [2].

Заможні селяни в ході посівної кампанії 1929 р. особливо критикували масові відрядження округових працівників на допомогу низовим партійним організаціям на час посівної кампанії. З цього приводу лунали заклики відносно того, аби ті кошти, які йтимуть в оплату відряджень, краще було б “видати селянству в кредит” (дані по Запорізькій окрузі) [2].

Негативне ставлення до посівної кампанії 1929 р. зі сторони заможних груп селянства простежується в багатьох місцевостях. “Як працював коло землі без агронома, - зазначав селянин Проскурівської волості, - то білий хліб був, а тепер з агрономом й чорного немає” [2]. Зажожене селянство, обурене некомпетентними діями радянської влади під час посівної кампанії, особливо в насіннєвій галузі зазначало, що так звана “прочистка насіння нічого не дає”, дана влада просто хоче “взнати скільки є хліба в селян” й цим самим на цьому заробити [2].

В с.Зельці на Одещині в березні 1929 р. на сільському зібранні, де обговорювалось питання про підняття врожайності, зажожене селянство ріпуче висту-

пило проти економічно невиваженої політики огульного розширення посівних площ. "Дайте нам свободу господарювання, - зазначали вони, - і ми вам піднімемо урожай і поставимо господарство як слід" [3].

Наслідком "комуністичного рішучого наступу" на заможного селянина стало те, що воно почало до мінімуму скорочувати власне господарство, продавати (вирізати) майже всю кількість наявної у господарствах робочої худоби, нищити власний сільськогосподарський інвентар і здавати його на металобрухт. Фіксувались випадки пияцтва за кошти вилучені від продажу власного майна.

Література:

1. Центральний державний архів громадських об'єднань України (далі - ЦДАГО України), ф. 1, оп. 20, спр. 2966. Центральний комітет Комуністичної партії України. Загальний відділ (02.-27.12. 1929). - Арк. 98.

2. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 2968. Центральний комітет Комуністичної партії України. Загальний відділ (05.06.-14.12. 1929). - Арк. 21.

3. Там же. - Арк. 22.

Макаренко Т.П.

Бердянський державний педагогічний університет

ПИТАННЯ ПРАВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ

Відомо, що багатонаціональна держава може нормально існувати, коли враховуються інтереси всіх народів, котрі мешкають на її території. На початку ХХ століття, із перемогою Лютневої революції в Росії та утворенням Української Центральної Ради, проблема захисту прав всіх народів, що проживали в Україні, постала дуже гостро.

Українська Центральна Рада (березень 1917 – квітень 1918) з початку заснування будувалася на засадах рівності всіх національностей, що мешкали на території України. Доля національних меншин в Україні була принциповим питанням в діяльності Центральної Ради. М.Грушевський зазначав: „Ми добуваємо державне право для української землі не для того, щоб панувати над національними меншостями України” [1, с.80].

Національне питання, зокрема надання прав національним меншинам, було одним з головних питань української революції. Адже на початку ХХ ст. населення України мало поліетнічний характер. В 1914 р. етнічні росіяни склали 11,7% населення України, в абсолютних цифрах – майже 5,4 млн людей. Третью та четвертою за кількістю етнічними групами були євреї (2 млн) та поляки (0,8 млн). Далі за ними йшли німці, болгары, греки, вірмени, чехи та інші народи [2, с.16].

Вже на першому Всеукраїнському Національному з'їзді в квітні 1917р. було піднесено питання про національні права неукраїнських народів в Україні. На з'їзді було приділено багато уваги національному питанню та реорганізації Української